

**ACORD
ÎNTRE
ROMÂNIA
ȘI
MUNTENEGRU
ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII SOCIALE**

România și Muntenegru, denumite în continuare "State contractante",

Dorind să reglementeze și să dezvolte relațiile dintre cele două state în domeniul securității sociale,

Au convenit asupra următoarelor dispoziții:

Partea I

Dispoziții generale

Articolul 1

Definiții

(1) În scopul aplicării prezentului Acord, următorii termeni și expresii desemnează:

1. "teritoriu":

pentru România: întreg teritoriul de stat al României, inclusiv marea sa teritorială și spațiul aerian de deasupra acestora, asupra cărora România își exercită suveranitatea, precum și zona contiguă, platoul continental și zona economică exclusivă asupra cărora România își exercită, în conformitate cu legislația sa și potrivit normelor și principiilor dreptului internațional public, drepturi suverane și jurisdicție.

pentru Muntenegru: teritoriul suveran al Muntenegrului;

2. "cetățean al unui Stat contractant":

pentru România: persoana care are cetățenia română.

pentru Muntenegru: persoana care are cetățenia muntegrea;

3. "legislație": legile și celelalte acte normative care reglementează domeniile prevăzute la articolul 2;

4. "autoritate competentă": ministerele responsabile pentru domeniile prevăzute la articolul 2;

5. "instituție": organismul sau autoritatea responsabilă cu aplicarea legislației prevăzute la articolul 2;

6. "instituție competentă": instituția la care persoana în cauză este asigurată la data la care solicită prestația, instituția de la care persoana în cauză are sau ar avea dreptul să primească prestații, instituția desemnată de autoritatea competentă a Statului contractant respectiv;

7. "persoana asigurată": persoana care este sau a fost supusă legislației prevăzute la articolul 2;

8. "perioadă de asigurare": perioadele de contribuție și perioadele asimilate, realizate în conformitate cu legislația fiecărui Stat contractant;

9. "prestație": prestațiile în bani și prestațiile în natură;
 10. "prestații în bani": pensiile, alocațiile, indemnizațiile și alte prestații în bani, precum și toate completările, suplimentele, creșterile sau ajustările acestora în conformitate cu legislația prevăzută la articolul 2;
 11. "prestații în natură": serviciile medicale și alte prestații care nu sunt prestații în bani, prevăzute de legislația care reglementează domeniile menționate la articolul 2;
 12. "domiciliu": locul de ședere obișnuită;
 13. "reședință": locul de ședere temporară;
 14. "membri de familie": persoanele definite ca atare de legislația pe care o aplică instituția competentă;
 15. "organism de legătură": instituția responsabilă cu asigurarea coordonării și a schimbului de informații, în scopul aplicării prezentului Acord.
- (2) Ceilalți termeni și expresii utilizate în prezentul Acord au semnificația prevăzută de legislația fiecărui Stat contractant.

Articolul 2

Domeniul material de aplicare

(1) Prezentul Acord se aplică:

A. Pentru Muntenegru, legislației privind:

1. asigurarea de sănătate, protecția sănătății și maternitate;
2. asigurarea de pensii și de invaliditate;
3. asigurarea în caz de accidente de muncă și boli profesionale;
4. indemnizația de șomaj;
5. alocația pentru copii.

B. Pentru România, legislației privind :

1. indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau accidente în afara muncii;
2. indemnizația de maternitate;

3. pensia pentru limită de vârstă, pensia anticipată, pensia anticipată parțială, denumite în continuare pensii de bătrânețe, pensia de invaliditate, pensia de urmaș acordate în sistemul public de pensii;
4. prestațiile în natură în caz de boală și maternitate;
5. prestațiile în natură și în bani în caz de accidente de muncă și boli profesionale;
6. ajutorul de deces acordat în sistemul public de pensii;
7. indemnizația de șomaj;
8. alocația de stat pentru copii.

(2) Presentul Acord se va aplica, de asemenea, legislației care înlocuiește, codifică, modifică sau completează legislația referitoare la prestațiile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol.

Articolul 3

Domeniul personal de aplicare

Presentul Acord se va aplica:

1. tuturor persoanelor care sunt sau au fost supuse legislației unuia sau ambelor State contractante;
2. persoanelor ale căror drepturi derivă, conform legislației aplicabile, de la persoanele prevăzute la paragraful (1) al prezentului articol.

Articolul 4

Egalitatea de tratament

Dacă prezentul Acord nu prevede altfel, persoanele menționate la articolul 3 beneficiază în aplicarea legislației unui Stat contractant de același tratament ca și cetățenii acelui Stat contractant.

Articolul 5

Exportul prestațiilor

(1) Dacă prezentul Acord nu prevede altfel, prestațiile nu se pot reduce, modifica, suspenda sau suprima pe motivul că beneficiarul are domiciliul pe teritoriul celui alt Stat contractant.

(2) Dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol nu se aplică:

1. Pentru Muntenegru: pensiei minime, indemnizației de șomaj, dreptului la ajutor de înmormântare, alocației pentru copii;
2. Pentru România: prestațiilor de șomaj, alocațiilor de stat pentru copii, prestațiilor speciale în bani de tip necontributiv, precum indemnizația socială pentru pensionari.

Articolul 6

Evitarea cumulului de prestații

(1) Presentul Acord nu poate să confere sau să mențină dreptul de a beneficia de două sau mai multe prestații care să acopere același risc, acordate pe baza aceleiași perioade de asigurare.

(2) Dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol nu se aplică prestațiilor în caz de invaliditate, de bătrânețe, de deces sau de boală profesională care se plătesc de către instituțiile competente ale celor două State contractante, în conformitate cu dispozițiile articolului 23 și articolului 28, punctul b.

Articolul 7

Recunoașterea unor fapte sau evenimente

Dacă vreun fapt, conform legislației unui Stat contractant, are efecte juridice asupra prestațiilor, instituția acelu Stat contractant ia în considerare același fapt apărut pe teritoriul celuilalt Stat contractant, ca și când ar fi avut loc pe teritoriul său.

Partea a II-a

Legislația aplicabilă

Articolul 8

Reguli generale

Dacă prezentul Acord nu prevede altfel:

(1) persoanele care sunt angajate pe teritoriul unui Stat contractant sunt supuse numai legislației acestui Stat contractant, chiar dacă au domiciliul pe teritoriul celuilalt Stat contractant sau dacă angajatorul are domiciliul sau sediul pe teritoriul celuilalt Stat contractant;

(2) lucrătorii independenți care își desfășoară activitatea pe teritoriul unui Stat contractant sunt supuși legislației acestui Stat contractant, chiar dacă au domiciliul pe teritoriul celuilalt Stat contractant.

Articolul 9

Reguli speciale

(1) Persoana care este angajată pe teritoriul unui Stat contractant la un angajator care desfășoară activități substanțiale pe teritoriul acestui Stat contractant și care este detașată de către angajatorul său pe teritoriul celuilalt Stat contractant pentru a desfășura o anumită activitate, va fi supusă în continuare legislației primului Stat contractant pe durata exercitării acestei activități, cu condiția ca durata previzibilă a acestei activități să nu depășească 24 de luni.

(2) Lucrătorul independent care își desfășoară activitatea în mod obișnuit pe teritoriul unui Stat contractant și care desfășoară o activitate pe teritoriul celui alt Stat contractant, rămâne supus legislației primului Stat contractant cu condiția ca durata previzibilă a acestei activități să nu depășească 24 de luni.

(3) Dacă perioada de desfășurare a activității depășește 24 de luni, legislația primului Stat contractant, menționată la paragrafele 1 și 2 al prezentului articol continuă să se aplice, cu aprobarea prealabilă a autorității competente a celui alt Stat contractant sau a instituției desemnate de aceasta, pe o perioadă suplimentară de cel mult de 24 de luni.

(4) Funcționarii publici și personalul asimilat acestora trimiși pe teritoriul celui alt Stat contractant sunt supuși legislației Statului contractant în a cărei administrație sunt angajați.

(5) Persoana angajată într-o întreprindere de transport internațional care își are sediul pe teritoriul unui Stat contractant și care efectuează, pe cont propriu sau în contul unor terți, transporturi internaționale de pasageri sau de mărfuri, pe căile ferate, rutiere, aeriene sau pe apele interioare este supusă legislației acestui Stat contractant. Totuși, persoana angajată de către o filială sau reprezentanță permanentă a întreprinderii menționate este supusă legislației Statului contractant pe teritoriul căreia se găsește această filială sau reprezentanță permanentă.

(6) Persoana care desfășoară o activitate la bordul unei nave sub pavilionul unui Stat contractant este supusă legislației Statului contractant sub al cărei pavilion se află nava.

Articolul 10

Membrii misiunilor diplomatice și posturilor consulare

(1) Membrii misiunilor diplomatice și posturilor consulare care sunt trimiși în misiune pe teritoriul celui de al doilea Stat contractant li se aplică legislația Statului contractant care i-a trimis.

(2) Personalului administrativ și tehnic al misiunilor diplomatice și posturilor consulare, precum și personalului aflat în serviciul privat al membrilor acestor misiuni sau posturi, care sunt detașați pe teritoriul celui de al doilea Stat contractant, li se aplică legislația Statului contractant care i-a trimis.

(3) Persoanelor de la paragraful (2) al prezentului articol care nu au fost detașate li se aplică legislația Statului contractant pe teritoriul căruia își desfășoară activitatea, iar misiunea diplomatică și postul consular, precum și membrii misiunilor diplomatice și posturilor consulare care le angajează trebuie să respecte legislația care se referă la angajator.

(4) Angajații care sunt cetățenii Statului contractant căruia îi aparțin misiunea diplomatică, respectiv postul consular pot opta în termen de 3 luni de la angajare pentru aplicarea legislației acelu Stat contractant.

Articolul 11

Excepții

Autoritățile competente ale celor două State contractante sau instituțiile desemnate de acestea pot conveni excepții de la dispozițiile articolelor 8-10, în interesul unei persoane sau al unei categorii de persoane.

Partea a III-a

Dispoziții speciale

Secțiunea 1

Prestații de boală și maternitate

Articolul 12

Totalizarea perioadelor de asigurare

(1) Dacă legislația unui Stat contractant condiționează dreptul la prestații de realizarea unor perioade de asigurare, instituția competentă a acestui Stat contractant ia în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celuilalt Stat contractant, în măsura în care acestea nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade de asigurare realizate conform legislației primului Stat contractant.

(2) În ceea ce privește prestațiile în bani în caz de boală sau de maternitate, dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol se vor aplica numai dacă persoana în cauză desfășoară o activitate pe teritoriul Statului contractant unde a fost introdusă cererea.

Articolul 13

Prestații în natură în caz de urgență pe durata reședinței pe teritoriul celuilalt Stat contractant

(1) Persoanele care îndeplinesc condițiile cerute de legislația unui Stat contractant pentru a avea dreptul la prestații și a căror stare necesită acordarea de prestații în natură în caz de urgență, când au reședința pe teritoriul celuilalt Stat contractant, primesc prestații în natură de la instituția locului de reședință, conform dispozițiilor legislației pe care o aplică, pe cheltuiala instituției competente.

(2) Dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol sunt aplicabile și în ceea ce privește acordarea prestațiilor în natură membrilor de familie ai persoanei în cauză.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică dacă scopul deplasării este obținerea unui tratament medical planificat pe teritoriul celuilalt Stat contractant.

Articolul 14

Prestații în natură pentru persoanele detașate și membrii lor de familie

(1) Persoanele menționate la articolul 9 și articolul 10 al prezentului Acord au dreptul la prestații în natură pe teritoriul Statului Contractant în care sunt detașați, în conformitate cu legislația sa, pe cheltuiala instituției competente.

(2) Dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol sunt aplicabile și membrilor de familie.

Articolul 15

Prestații în natură în cazul domiciliului pe teritoriul celuilalt Stat Contractant

(1) Persoana care are domiciliul pe teritoriul unui Stat contractant și care îndeplinește condițiile pentru a avea dreptul la prestații în natură în baza legislației celuilalt Stat contractant primește, pe teritoriul Statului contractant unde are domiciliul, prestațiile în natură acordate de către instituția locului de domiciliu, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică, pe cheltuiala instituției competente.

(2) Dispozițiile paragrafului (1) al prezentului articol sunt aplicabile, de asemenea, și membrilor de familie, în măsura în care aceștia nu au dreptul la aceste prestații în conformitate cu legislația Statului contractant pe teritoriul căruia își au domiciliul.

Articolul 16

Prestații în natură pentru titularii unei pensii și membrii lor de familie

(1) Titularul unei pensii acordate în baza legislației unui Stat contractant și a cărei stare necesită acordarea de prestații în caz de urgență, când are reședința pe teritoriul celuilalt Stat contractant, primește prestații în natură de la instituția locului de reședință, conform dispozițiilor legislației pe care o aplică, pe cheltuiala instituției competente.

(2) Titularul unei pensii acordate în baza legislațiilor celor două State contractante va primi prestații în natură în conformitate cu legislația Statului contractant pe teritoriul căruia își are domiciliul, ca și cum ar fi fost titular al unei pensii numai în conformitate cu legislația acestui Stat contractant.

(3) Titularul unei pensii acordate în baza legislației unui Stat contractant care are domiciliul pe teritoriul celuilalt Stat contractant va avea dreptul la prestații în natură în măsura în care ar fi avut dreptul la acestea dacă ar fi avut domiciliul pe teritoriul primului Stat contractant. Prestațiile în natură sunt acordate de instituția locului de domiciliu, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică, ca și cum persoana respectivă ar fi avut dreptul la prestațiile menționate în virtutea acestei legislații. Costul prestațiilor va fi suportat de instituția competentă a primului Stat contractant.

(4) Dispozițiile paragrafelor (1), (2) și (3) ale prezentului articol, se aplică și membrilor de familie ai titularului de pensie.

Articolul 17

Acordarea de proteze, dispozitive medicale și alte prestații în natură de mare valoare

(1) Protezele, dispozitivele medicale și alte prestații în natură de mare valoare, care vor fi prevăzute în Aranjamentul Administrativ vor fi furnizate cu autorizarea instituției competente la care persoana vizată este asigurată, cu excepția situației în care acordarea prestației nu poate fi amânată fără a pune în pericol viața sau sănătatea persoanei în cauză.

(2) Modalitatea de acordare a protezelor, dispozitivele medicale și a altor prestații în natură de mare valoare va fi în conformitate cu legislația Statului Contractant pe al cărui teritoriu prestațiile sunt furnizate persoanei.

(3) Prevederile paragrafelor 1 și 2 ale prezentului articol se aplică persoanelor prevăzute la articolele 13 și 14 din prezentul Acord.

Articolul 18

Prestații în bani în caz de reședință sau domiciliu pe teritoriul celuilalt Stat contractant

Prestațiile în bani în cazul reședinței sau domiciliului pe teritoriul celuilalt Stat contractant sunt plătite de instituția competentă, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care aceasta o aplică.

Articolul 19

Instituții care acordă prestațiile în natură

Instituțiile care acordă prestațiile prevăzute la articolele 13, 14, 15, 16, 17 vor fi desemnate de către autoritățile competente prin Aranjamentul Administrativ.

Secțiunea 2

Pensii de bătrânețe, invaliditate și urmaș

Articolul 20

Stabilirea prestațiilor fără totalizarea perioadelor de asigurare

Dacă o persoană îndeplinește condițiile pentru obținerea unei prestații conform legislației unui Stat contractant fără a ține cont de perioadele de asigurare realizate conform legislației celuilalt Stat contractant, instituția competentă calculează prestațiile numai în funcție de perioadele de asigurare realizate conform legislației pe care o aplică.

Articolul 21

Totalizarea perioadelor de asigurare

- (1) Dacă o persoană nu îndeplinește condițiile pentru obținerea unei prestații conform legislației unui Stat contractant fără a ține cont de perioadele de asigurare realizate conform legislației celuilalt Stat contractant și dacă legislația unui Stat contractant

condiționează dreptul la prestații de realizarea unei perioade de asigurare, instituția care aplică această legislație ia în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celuilalt Stat contractant, în măsura în care acestea nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate conform legislației primului Stat contractant.

- (2) Dacă legislația unui Stat contractant condiționează acordarea anumitor prestații de realizarea unei anumite perioade într-o profesie supusă unui regim special sau într-o profesie sau muncă determinată, perioadele realizate conform legislației celuilalt Stat contractant nu sunt luate în considerare pentru stabilirea dreptului la aceste prestații decât dacă au fost realizate în baza unui regim corespondent sau, în lipsa acestuia, în aceeași profesie sau, după caz, în aceeași muncă.

Articolul 22

Totalizarea perioadelor de asigurare realizate în baza legislației unui stat terț

Dacă o persoană nu are dreptul la o prestație luând în considerare perioadele de asigurare realizate în baza legislației ambelor State Contractante, dreptul la acea prestație este stabilit prin totalizarea acestor perioade cu perioadele de asigurare realizate pe teritoriul unui stat terț cu care Statul Contractant care efectuează totalizarea are un Acord de securitate socială sau un instrument juridic echivalent care reglementează totalizarea perioadelor de asigurare.

Articolul 23

Calculul pro-rata al prestațiilor

- (1) Dacă o persoană a fost supusă succesiv sau alternativ legislațiilor celor două State contractante, instituția fiecărui Stat contractant stabilește, conform legislației pe care o aplică, dacă această persoană are dreptul la prestații, ținând cont, dacă este cazul, de dispozițiile articolului 21.
- (2) În acest caz, instituția competentă calculează prestațiile după cum urmează:
1. Se calculează quantumul teoretic al prestațiilor datorate, ca și cum toate perioadele de asigurare ar fi fost realizate conform legislației pe care o aplică această instituție;
 2. Apoi, în funcție de quantumul calculat conform subparagrafului 1, quantumul efectiv al prestației va fi calculat ca proporție între perioadele de asigurare realizate exclusiv în conformitate cu legislația pe care o aplică și totalul perioadelor de asigurare luate în considerare pentru calculul prestației.
- (3) Dacă potrivit legislației unui Stat Contractant quantumul prestației se determină pe baza veniturilor, salariilor, contribuțiilor sau altor valori medii, la efectuarea calculului pro rata, instituția competentă determină baza de calcul a prestației exclusiv pe baza veniturilor, salariilor, contribuțiilor sau altor valori medii realizate potrivit propriei legislații

- (4) Dacă cuantumul prestației se stabilește în funcție de numărul beneficiarilor, instituția competentă ia în considerare și persoanele care au domiciliul sau reședința pe teritoriul celuilalt Stat contractant.

Articolul 24

Perioada de asigurare mai mică de un an

- (1) Fără a lua în considerare dispozițiile articolului 21, dacă perioada totală de asigurare realizată conform legislației unui Stat contractant este mai mică de un an și dacă, ținând cont numai de această perioadă, nici un drept nu este obținut în baza acestei legislații, instituția acestui Stat contractant nu este obligată să acorde prestații pentru perioada menționată.
- (2) Perioadele de asigurare menționate la paragraful (1) al prezentului articol sunt luate în considerare de instituția competentă a celuilalt Stat contractant, în conformitate cu dispozițiile articolului 23, ca și cum aceste perioade ar fi fost realizate conform legislației pe care o aplică, cu excepția prevederilor articolului 23, paragraful 2, punctul 2.

Secțiunea 3

Prestații în caz de accident de muncă și de boală profesională

Articolul 25

Prestații în natură

- (1) Prestațiile în natură în caz de accident de muncă și de boală profesională pe care persoana asigurată este îndreptățită să le primească conform legislației unuia dintre Statele contractante se vor acorda în numele și pe cheltuiala instituției competente, de către instituția de la locul de reședință sau de domiciliu, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică.
- (2) Acordarea de proteze, dispozitive medicale și alte prestații în natură de mare valoare este supusă aprobării prealabile a instituției competente, cu excepția situației în care acordarea prestației nu poate fi amânată fără a pune în pericol viața sau sănătatea persoanei în cauză.

Articolul 26

Prestații în bani

Prestațiile în bani în caz de accident de muncă sau boală profesională sunt plătite de către instituția competentă conform dispozițiilor legislației pe care o aplică.

Articolul 27

Expunerea la același risc în cele două State contractante

- (1) În cazul în care o persoană asigurată, care a contractat o boală profesională, a desfășurat, în temeiul legislației ambelor State contractante, o activitate care este posibil să fi cauzat acea boală, prestațiile pe care aceasta sau urmașii acesteia le pot pretinde se acordă exclusiv în temeiul legislației ultimului Stat contractant pe teritoriul căruia și-a desfășurat activitatea susceptibilă de a fi cauzat boala.
- (2) În cazul în care legislația unui Stat contractant condiționează dreptul la acordarea prestațiilor pentru o boală profesională de o primă diagnosticare a bolii respective pe teritoriul său, această condiție se consideră îndeplinită dacă prima diagnosticare s-a realizat pe teritoriul celui alt Stat contractant.
- (3) În situația în care legislația unui Stat contractant condiționează dreptul la acordarea prestațiilor pentru o boală profesională de exercitarea pe o perioadă de timp determinată a unei activități susceptibile a fi cauza riscului, pentru calculul prestațiilor sunt luate în considerare și perioadele în care s-a desfășurat o astfel de activitate pe teritoriul celui alt Stat contractant.

Articolul 28

Prestații în caz de agravare a unei boli profesionale

În cazul agravării bolii profesionale a unei persoane asigurate, care a beneficiat sau beneficiază de prestații în baza legislației unui Stat contractant, se aplică următoarele dispoziții:

- a) dacă persoana în cauză a desfășurat, în temeiul legislației celui alt Stat contractant, o activitate care nu e susceptibilă să-i provoace sau să-i agraveze boala respectivă, instituția competentă a primului Stat contractant este obligată să suporte costul prestațiilor, ținând cont de agravare, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică.
- b) dacă boala profesională s-a agravat ca urmare a desfășurării, pe teritoriul celui alt Stat Contractant, a unei activități care implică existența unor riscuri similare, instituția competentă a primului Stat contractant va suporta costul prestațiilor, fără a ține cont de agravare, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică. Instituția competentă a celui alt Stat contractant va acorda persoanei în cauză un supliment, a cărui valoare este egală cu diferența dintre valoarea prestațiilor convenite după agravarea bolii și valoarea care ar fi fost convenită înainte de agravare, în conformitate cu dispozițiile legislației pe care o aplică, dacă boala respectivă s-ar fi declanșat în temeiul legislației Statului contractant respectiv.

Articol 29

Instituțiile care acordă prestațiile în natură

Prevederile articolului 19 se aplică mutatis mutandis și pentru domeniul accidente de muncă și boli profesionale.

Secțiunea 4

Prestații de șomaj

Articolul 30

Totalizarea perioadelor de asigurare

În cazul în care legislația unui Stat contractant condiționează dreptul la prestații de realizarea unor perioade de asigurare, instituția competentă a acestui Stat contractant va lua în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celuilalt Stat contractant, în măsura în care aceste perioade nu se suprapun.

Articolul 31

Acordarea prestațiilor

- (1) Dispozițiile articolului 30 se aplică cu condiția ca persoana interesată să fi realizat ultima dată perioade de asigurare în conformitate cu legislația Statului Contractant în care se solicită prestația.
- (2) În cazul în care legislația pe care o aplică instituția competentă prevede calcularea cuantumului prestației pe baza salariului sau venitului realizat anterior, la stabilirea cuantumului prestațiilor se ia în considerare numai salariul sau venitul realizat în baza activității desfășurate pe teritoriul Statului contractant respectiv.
- (3) Paragraful (2) se aplică și atunci când legislația pe care o aplică instituția competentă prevede o perioadă de referință pentru determinarea salariului sau venitului pe baza căruia se calculează cuantumul prestației de șomaj.

Secțiunea 5

Alocații pentru copii

Articolul 32

Totalizarea perioadelor de asigurare

În cazul în care legislația unui Stat contractant condiționează dreptul la prestații de realizarea unor perioade de asigurare, instituția competentă a acestui Stat contractant ia în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate în baza legislației celuilalt Stat contractant, în măsura în care acestea nu se suprapun, ca și cum ar fi perioade realizate conform legislației primului Stat contractant.

Articolul 33

Acordarea alocațiilor pentru copii

Alocațiile pentru copii vor fi acordate conform legislației fiecărui Stat contractant, iar în cazul în care există dreptul la aceste prestații în ambele State contractante, acestea se vor acorda conform legislației Statului contractant unde are copilul domiciliul.

Partea a IV-a

Dispoziții diverse

Articolul 34

Măsuri administrative și de cooperare

- (1) Autoritățile competente ale celor două State contractante vor stabili măsurile necesare pentru aplicarea prezentului Acord.
- (2) Autoritățile competente:
 1. vor conveni Aranjamentul Administrativ în scopul aplicării prezentului Acord;
 2. vor desemna organismele de legătură în scopul realizării legăturilor directe între instituțiile Statelor contractante.
 3. se vor informa reciproc asupra modificărilor aduse legislațiilor Statelor contractante, în măsura în care aceste modificări afectează aplicarea prezentului Acord.
- (3) În aplicarea prezentului Acord, autoritățile competente și instituțiile competente ale Statelor contractante își vor acorda sprijin reciproc, ca și cum ar aplica propria legislație. Această asistență administrativă este gratuită.
- (4) Dacă o persoană care are domiciliul sau reședința pe teritoriul unui Stat contractant solicită prestații sau beneficiază de prestații conform legislației celui alt Stat contractant și dacă este necesară o expertiză medicală, instituția locului de domiciliu sau de reședință a primului Stat contractant va efectua această expertiză la cererea și pe cheltuiala instituției competente a celui de-al doilea Stat contractant. În cazul în care expertiza medicală este necesară în aplicarea legislațiilor ambelor State contractante, aceasta va fi efectuată de instituția locului de reședință sau domiciliu, pe cheltuiala proprie.
- (5) Orice date sau informații privind o anumită persoană, care sunt comunicate conform prezentului Acord sunt considerate confidențiale și nu pot fi utilizate decât în scopul aplicării prezentului Acord.

Articolul 35

Utilizarea limbilor oficiale

- (1) În scopul aplicării prezentului Acord, autoritățile și instituțiile celor două State contractante pot comunica direct între ele în limbile lor oficiale sau în limba engleză.

- (2) Cererile sau documentele nu pot fi refuzate pe motiv că sunt redactate în limba oficială a celuilalt Stat contractant.

Articolul 36

Scutirea de taxe și de legalizare

- (1) Scutirea integrală sau parțială de taxe conform legislației unuia dintre Statele contractante pentru certificatele sau alte documente prezentate conform legislației acestui Stat contractant, se aplică și certificatelor sau altor documente similare eliberate de autoritățile celuilalt Stat contractant pentru aplicarea prezentului Acord.
- (2) Cele două State contractante își recunosc reciproc toate actele, documentele sau certificatele de orice fel, necesare pentru aplicarea prezentului Acord, așa cum au fost eliberate de autoritățile emitente, fiind scutite de cerința legalizării.

Articolul 37

Introducerea unei cereri

- (1) Cererile pentru prestații depuse conform legislației unui Stat contractant vor fi considerate cereri pentru prestații corespunzătoare conform legislației celuilalt Stat contractant.
- (2) Data la care aceste cereri au fost depuse la o autoritate sau, instituție competentă a unui Stat contractant va fi considerată ca data a depunerii cererii la autoritatea sau instituția competentă a celuilalt Stat contractant. Aceasta prevedere nu se aplică totuși dacă solicitantul cere în mod expres amânarea acordării prestațiilor de bătrânețe în baza legislației unui Stat contractant.

Articolul 38

Rambursare

- (1) Instituția competentă va rambursa cheltuielile efective pentru prestațiile acordate, pentru fiecare caz în parte, în conformitate cu dispozițiile articolelor 13, 14, 15, 16, 17 și 25 către instituția care furnizează prestațiile, cu excepția cheltuielilor administrative.
- (2) Cheltuielile efective ale prestațiilor vor fi calculate de către instituția care furnizează prestațiile, la nivelul tarifelor sau prețurilor folosite pentru propriile persoane asigurate.
- (3) Organismele de legătură ale celor două State contractante pot conveni și alte modalități de rambursare a cheltuielilor, inclusiv compensarea acestora între instituții sau plăți în sume forfetare în locul plăților individuale.

Articolul 39

Recuperarea plăților necuvenite

(1) În cazul în care instituția unui Stat contractant a plătit unui beneficiar de prestații o sumă care depășește suma la care avea dreptul, această instituție poate, în condițiile prevăzute de legislația pe care o aplică, să ceară instituției celuilalt Stat contractant, debitoare de prestații în favoarea acestui beneficiar, să rețină suma plătită în plus din sumele datorate beneficiarului respectiv.

(2) Această instituție efectuează reținerea în condițiile și limitele în care o astfel de compensare este permisă de legislația pe care o aplică, ca și cum ar fi sume plătite în plus de către ea însăși, și transferă cuantumul astfel dedus instituției creditoare.

Articolul 40

Procedura de executare

(1) Hotărârile cu titlu executoriu ale unei instanțe judecătorești a unui Stat contractant, precum și documentele executorii emise de către o autoritate sau o instituție a unui Stat contractant cu privire la contribuțiile de asigurări sociale și la alte creanțe sunt recunoscute pe teritoriul celuilalt Stat contractant.

(2) Recunoașterea nu poate fi refuzată decât pe motiv de incompatibilitate cu ordinea publică a Statului contractant pe teritoriul căruia este cerută recunoașterea hotărârii sau documentului.

(3) Hotărârile și documentele executorii recunoscute conform paragrafului (1) al prezentului articol sunt executate pe teritoriul celuilalt Stat contractant. Hotărârile și documentele trebuie să conțină confirmarea faptului că sunt executorii. Procedura de executare este conformă cu legislația Statului contractant pe teritoriul căruia se execută hotărârea.

Articolul 41

Moneda de plată

(1) Instituția debitoare de prestații acordate conform legislației unuia dintre Statele Contractante stabilește prestația în moneda oficială a acelui Stat Contractant.

(2) Plata prestației menționate la paragraful 1 al prezentului articol în cazul beneficiarilor care au domiciliul sau reședința pe teritoriul celuilalt Stat Contractant se efectuează în Euro.

(3) Plățile între instituțiile Statelor Contractante se efectuează în Euro.

Articolul 42

Soluționarea diferendelor

- (1) Eventualele diferende care pot să apară în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea prezentului Acord vor fi soluționate prin consultări între autoritățile competente ale celor două State contractante.
- (2) În cazul în care diferendele nu pot fi soluționate conform paragrafului (1) al prezentului articol, acestea vor fi soluționate, pe cale diplomatică, de către Statele contractante.

Partea a V-a - Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 43

Dispoziții tranzitorii

- (1) Prezentul Acord nu deschide nici un drept pentru o perioadă anterioară intrării sale în vigoare.
- (2) Toate perioadele de asigurare realizate în baza legislației unui Stat contractant înainte de intrarea în vigoare a prezentului Acord sunt luate în considerare pentru stabilirea drepturilor deschise conform dispozițiilor prezentului Acord.
- (3) Sub rezerva paragrafului (1) al prezentului articol, un drept ia naștere în baza prezentului Acord, chiar dacă se raportează la un risc produs anterior intrării sale în vigoare.

Articolul 44

Intrarea în vigoare

- (1) Prezentul Acord va fi supus ratificării în fiecare Stat contractant.
- (2) Statele contractante își notifică reciproc, pe cale diplomatică, îndeplinirea procedurilor interne necesare pentru intrarea sa în vigoare.
- (3) Prezentul Acord va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de două luni de la data ultimei notificări prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol.

Articolul 45

Durata și denunțarea Acordului

- (1) Prezentul Acord se încheie pe o perioadă nedeterminată.
- (2) Fiecare Stat contractant poate să îl denunțe, pe cale diplomatică, printr-o notificare scrisă adresată celuilalt Stat contractant, cu cel puțin șase luni înainte de terminarea anului calendaristic respectiv. În acest caz, Acordul își încetează valabilitatea începând cu prima zi a anului calendaristic următor.

Articolul 46

Efectele Acordului asupra drepturilor câștigate sau în curs de dobândire

- (1) În cazul denunțării prezentului Acord, drepturile la prestațiile acordate potrivit dispozițiilor sale sunt menținute.
- (2) Drepturile la prestațiile în curs de dobândire, pentru perioade realizate anterior datei de încetare a valabilității Acordului sunt menținute, iar cererile depuse înainte de încetarea valabilității Acordului vor fi soluționate conform dispozițiilor acestuia.

Semnat la _____, la _____, în două exemplare originale, fiecare în limbile română, muntenegreană și engleză, toate textele fiind egal autentice. În cazul unor diferențe de interpretare, va prevala textul în limba engleză.

Pentru

Pentru

România

Muntenegru